26/10/2020

Ο Άγιος Δημήτριος ο Μυροβλήτης

/ Βίοι Αγίων

Ο Άγιος ήλθε στον κόσμο γύρω στο 280 μ.Χ. στην Μεγάλη Θεσσαλονίκη από γονείς, οι οποίοι κατάγονταν από τις πιο επιφανείς οικογένειες των Μακεδόνων. Η σημαντικότατη, τότε, πόλη της Θεσσαλονίκης βρισκόταν ακόμη στο σκότος της ειδωλολατρίας. Είχε δεχθεί στο εύφορο έδαφος της τον σπόρο του Ευαγγελικού Κηρύγματος από τον Απόστολο των Εθνών Παύλο, περίμενε όμως να στείλει ο Θεός τη μεγαλειώδη μορφή του διδασκάλου και μάρτυρός Του, Δημητρίου, για να καρποφορήσει όχι πλέον «εν τριάκοντα», αλλά «εν εκατόν» (Μάρκ. δ' 8), και να ετοιμαστεί για να αναδειχθεί σε λίγο «η πρώτη μετά την πρώτη», την Κωνσταντινούπολη.

Ο Άγιος Δημήτριος μεγάλωσε στη Θεσσαλονίκη κατά τους χρόνους της βασιλείας του μεγάλου διώκτη των Χριστιανών Διοκλητιανού και Μαξιμιανού Ερκούλιου (284-305 μ.Χ). Καίσαρας της Μακεδονίας τοποθετήθηκε ο Μαξιμιανός Γαλέριος, ο ὁποίος εξαπέλυσε αληθινό πόλεμο εναντίον των Χριστιανών.

Οι γονείς του ήταν θαυμαστοί για τις αρετές τους. Η δε παιδεία του, συνταιριασμένη με την ψυχική ευγένεια, την ωραιότητα του σώματος και το άσπιλο της ψυχής, καθιστούσε τον Δημήτριο επάξιο κατοικητήριο του Θεού, ναό αγιασμένο του Υψίστου. Και στην μεν παιδική και την εφηβική ηλικία υπερίσχυσε από όλους τους συνομηλίκους του.

Όταν δε έφθασε στην ανδρική ηλικία, ήταν ανδρείος και ρωμαλέος. Μάθαινε την τέχνη του πολέμου· είχε όμως και άριστο ήθος: ήταν ντροπαλός και γινόταν πιο συμπαθής με την σεμνότητά του.

Το πιο αξιοθαύμαστο και ανθρωπίνως ανέφικτο ήταν ότι η παρθενία του, την οποία ασπάστηκε από την νεότητά του, δεν περιοριζόταν στο σώμα, αλλά βασίλευε και στην ψυχή του. Αυτά τον έκαναν περιβόητο σε όλους τόσο, πού και ο ίδιος ο Γαλέριος ζήτησε να τον γνωρίσει. Γνωρίζοντας, λοιπόν, τις αρετές του Δημητρίου, ο Καίσαρας τον θαυμάζει και τον αναγορεύει αμέσως πρώτα συγκλητικό της Θεσσαλονίκης και μετά ανθύπατο και αυθέντη της Ελλάδος, φορώντας του την κατάλληλη στρατιωτική στολή, το δακτυλίδι στο χέρι, καθώς και τον επίσημο ωρατίωνα (τήβεννο) του υπάτου.

Ο Δημήτριος, παρά την εξουσία που του δόθηκε, φρόντιζε όλα τα κοινά και διοικούσε τα πάντα νομίμως. Είναι χαρακτηριστική η πληροφορία πού μας έχει διασώσει η παράδοση σχετικά με την προσωπική του ζωή, ότι δηλαδή την εποχή της υπατείας του είχε ορίσει κάποιον από τους έμπιστους του ανθρώπους να τον ξυπνά συχνά τις νυκτερινές ώρες, ώστε να «προσκαρτερή τη προσευχή και τη δεήσει» (Πράξ. α΄ 14).

«Ως ωραίοι οι πόδες των Ευαγγελιζομένων…»

Έλεγαν οι παλαιοί, ότι εκείνοι που εμβάθυναν στα θεία ζητούσαν να εξακριβώσουν ποιος είναι ο λόγος, για τον οποίο η φήμη του μάρτυρος αυτού, που έστεψε ο Θεός φύλακα της Θεσσαλονίκης, απλώθηκε τόσο πολύ• και βεβαιώθηκαν ότι αυτό συνέβη όχι τόσο εξαιτίας των σωματικών θεραπειών, που γίνονταν από την προσευχή του, όσο για την κάθαρση των ψυχών, που γινόταν με την διδαχή του. Έτσι λοιπόν πολλοί απολαμβάνοντας τη γλυκύτατη διδασκαλία του μάρτυρος απομακρύνθηκαν από το πικρό σκοτάδι της απάτης και ασπάσθηκαν τον Χριστιανισμό.

Μπροστά στον τύραννο

Επειδή ο Δημήτριος, δεν ζούσε κρυφά την χριστιανική ζωή ούτε ήταν νυκτερινός μαθητής του Χριστού, αλλά μάλλον διδάσκαλος της αληθείας, ο οποίος άφοβα και φανερά ομολογούσε την ευσέβεια, αποκαλύφθηκε γρήγορα από τους ειδωλολάτρες, οι οποίοι έσπευσαν να αποκαλύψουν στον βασιλέα ότι είναι Χριστιανός και καταφρονεί τους θεούς τους.

Κατηχούσε και δίδασκε με ιεραποστολικό ζήλο και με τη φωτεινή παρουσία του τους Θεσσαλονικείς, που τους κατέκλυσε η εἰδωλολατρία, οδηγώντας τους προς τον Χριστό και την αλήθειά Του. Όταν πληροφορήθηκε ὁ Μαξιμιανός τη δραστηριότητα αυτή του Αγίου, διέταξε και τον έφεραν ενώπιόν του, για να το διαπιστώσει και μόνος του.

Ωστόσο, ο Δημήτριος δεν δείλιασε μπροστά στις τιμωρίες, που τον περίμεναν, ούτε και φοβήθηκε την αγριότητα του δικαστού. Αλλά βλέποντας αυτή την ωμότητα σαν αφορμή για να φανεί καλύτερα ο πόθος πού είχε προς τον Θεό, μπήκε σαν λιοντάρι στον αγώνα.

Ο Μαξιμιανός προσπάθησε με ήπιο ύφος να πείσει τον Άγιο να πιστέψει στα είδωλα όμως ο Άγιος του είπε τα εξής:
«***Αύτη η πίστη μου στον αληθινό Θεό μού έχει χαρίσει και θα μού χαρίσει στο μέλλον αγαθά άφθαρτα, αναλλοίωτα, αιώνια. Τον Χριστό από μικρό παιδί λατρεύω και δέχομαι ως Προνοητή, Δεσπότη και Θεό μου. Αυτόν μου προτείνεις τώρα να αρνηθώ και να προτιμήσω τα φαύλα; Διότι τι άλλο είναι τα χάλκινα και χρυσά κατασκευάσματα, οι θεοί σου; Και αν το κάνω αυτό, ποιος φρόνιμος άνθρωπος δεν θα με θεωρήσει ανόητο και απερίσκεπτο;***»

Ο Μαξιμιανός άρχισε τότε να εξοργίζεται και να τον απειλεί. Αλλά ο Άγιος έμεινε σταθερός στην πίστη ομολογώντας τον Κύριο Ιησού Χριστό. Χολώθηκε ο Μαξιμιανός και σκέφθηκε ευθύς να επιβάλει την μεγαλύτερη τιμωρία στον Δημήτριο. **Συγκράτησε όμως την ορμή του, επειδή δεν μπορούσε να υποφέρει την απώλεια τέτοιου ανδρός**. Άκουσε όλα αυτά να τα λέγει ο Άγιος με φρόνημα σταθερό, γενναίο παράστημα και ελεύθερο στόμα, κι εκείνη την στιγμή ανέβαλε την τιμωρία, και τον έστειλε στην φυλακή, σ’ένα παλαιό δημόσιο λουτρό δίπλα στο στάδιο, όπου υπέστη πολλές κακουχίες και βασανιστήρια.

Στη φυλακή

Και ενώ ο άγιος προσευχόταν χαρούμενος μέσα στο δεσμωτήριο, ο σατανάς

σπεύδει να τον βγάλει από την καλή αυτή ασχολία• στήνει ενέδρα, ξεσηκώνεται δόλια εναντίον του. Βλέπει λοιπόν ο αθλητής του Χρίστου έναν σκορπιό να έρπει στην γη με το κεντρί σηκωμένο και έτοιμο να τον χτυπήσει στο πόδι• και σφραγίζοντάς τον με τον σταυρό επικαλέστηκε αυτόν που έδωσε εξουσία στο πλάσμα του να πατά επάνω σε φίδια και σκορπιούς και τον θανάτωσε αμέσως και αυτόν και τον νοητό σκορπιό, που κρυβόταν μέσα του. Εκείνη ακριβώς τη στιγμή εμφανίζεται θείος άγγελος και του βάζει ένα στεφάνι στο κεφάλι λέγοντας «ειρήνη σοι, αθλητά του Χριστού, ίσχυε και ανδρίζου».

Κατά τη διάρκεια αγωνισμάτων στο στάδιο, που διοργάνωναν οι βασιλείς για να διασκεδάζουν με τις θυσίες στα είδωλα, τις αιματοχυσίες και τους φόνους των ανθρώπων, ένας μαθητής του Αγίου Δημητρίου, ο Νέστορας, θέλοντας να δείξει τη δύναμη του αληθινού Θεού πήγε στο λουτρό που ήταν κλεισμένος ο Άγιος, πήρε την ευλογία και την ευχή του Αγίου, βγήκε στο στάδιο και με την επίκληση «Θεέ Δημητρίου βοήθει μοι!» νίκησε τον γιγαντόσωμο και ανίκητο Λυαίο. Το γεγονός αυτό προκάλεσε οργή στον βασιλιά, ο οποίος πρόσταξε τους στρατιώτες να πάνε εκεί που ήταν φυλακισμένος ο Άγιος και να τον φονεύσουν. Οι στρατιώτες τον ελόγχευσαν σε όλο του το σώμα μέχρι θανάτου. Κάποιοι ευλαβείς Χριστιανοί ήλθαν κρυφά στο λουτρό εκείνο και ενταφίασαν το λείψανο στο μέρος στο οποίο μαρτύρησε. Αργότερα στο σημείο αυτό κτίσθηκε ναΐσκος ο οποίος περιλαμβάνει και τον ιαματοφόρο τάφο του Αγίου. Ο μαθητής του Αγίου Λούπος, με το δαχτυλίδι και τον μανδύα που πήρε από τον Άγιο κατά την ώρα του μαρτυρίου, ενεργούσε θαύματα πολλά, ώσπου στο τέλος, όταν το έμαθε ο βασιλιάς, τον αποκεφάλισαν και αυτόν.

Κατ’ αυτόν τον τρόπο ετελειώθη ὁ Πανένδοξος Μεγαλομάρτυς, ὁ Πολιούχος, το μέγα της οικουμένης θαύμα, της Εκκλησίας το ωράισμα, ο πολύς τα πάντα, και θαυματουργός και Μυροβλήτης Άγιος Δημήτριος.

Κάποιος δε από τους υπηρέτες του άγιου πού βρισκόταν εκεί μπροστά την ώρα του μακαρίου του τέλους, έβγαλε την ματωμένη χλαμύδα την ποτισμένη με το θείο εκείνο αίμα του μάρτυρος και βούτηξε το δακτυλίδι πού φορούσε στο μαρτυρικό αίμα, έκανε δε μ’ αυτό πολυάριθμα θαύματα. Και δεν υπήρχε αρρώστια ούτε πονηρό πνεύμα πού δοκιμάζοντας την δύναμη του να μη νικήθηκαν αμέσως και να μην τράπηκαν σε φυγή, τόσο ώστε να γεμίσει από αυτή την φήμη των θαυμάτων όλη η πόλη της Θεσσαλονίκης. Και ήταν φυσικό να μην ξεφύγει αυτό από τον φθόνο του Μαξιμιανού. Γι’ αυτό συλλαμβάνεται αμέσως και ο υπηρέτης πού προκάλεσε αυτό το αγαθό και αποκεφαλίζεται. Το όνομα της περιοχής πού έγινε η σφαγή του είναι «τριβουνάλιο», που σημαίνει βήμα του στρατηγού, και το όνομα του καλού υπηρέτη Λούππος. Η μνήμη του εορτάζεται μαζί με του Αγίου Νέστορος στις 27

Οκτωβρίου.

Αλλά και η Θεσσαλονίκη συμφιλιώθηκε όλη με τον Θεό διά μέσου του θανάτου του Δημητρίου. Από τότε πολλοί μεγάλοι και περικαλλείς ναοί στόλισαν την Μεγαλόπολη αυτή της αυτοκρατορίας και αργότερα συμπρωτεύουσα του Βυζαντίου, ως και του σημερινού Ελληνικού κράτους, πού και με την θέα τους μάς ενισχύουν στην πίστη. Όλη η πόλη διακηρύττει με παρρησία την ευσέβεια και καυχάται να ονομάζεται «πόλη του Άγιου Δημητρίου». Κι ενώ ο μάρτυρας ευρίσκεται στον ουρανό, διαμένει με το σώμα του και με τα θαύματά του στην πόλη όπου υπέστη τον βίαιο θάνατο, επιδεικνύοντας με πολλούς τρόπους την κηδεμονία του και ευεργετεί αυτήν και όλη την οικουμένη παντοειδώς με τις αδιάλειπτες προς τον Θεό πρεσβείες του.

Οι συγγραφείς εγκωμίων του Αγίου Δημητρίου, Ευστάθιος Θεσσαλονίκης, Γρηγόριος ο Παλαμάς και Δημήτριος Χρυσολωράς αναφέρουν ότι το σώμα του Αγίου ετάφη στον τόπο του μαρτυρίου, ο δε τάφος μετεβλήθη σε βαθύ φρέαρ που ανέβλυζε μύρο, εξ ου και η προσωνυμία του Μυροβλήτου. Στις βυζαντινές εικόνες αλλά και στη σύγχρονη αγιογραφία ο Άγιος Δημήτριος παρουσιάζεται αρκετές φορές ως καβαλάρης με κόκκινο άλογο (σε αντιδιαστολή του λευκού αλόγου του Αγίου Γεωργίου) να πατά τον άπιστο Λυαίο.

Σήμερα ο Άγιος Δημήτριος τιμάται ως πολιούχος Άγιος της Θεσσαλονίκης.

Ἀπολυτίκιον Ἦχος γ’.
Μέγαν εὕρατο ἐν τοῖς κινδύνοις, σὲ ὑπέρμαχον, ἡ οἰκουμένη, Ἀθλοφόρε τὰ ἔθνη τροπούμενον. Ὡς οὖν Λυαίου καθεῖλες τὴν ἔπαρσιν, ἐν τῷ σταδίῳ θαῤῥύνας τὸν Νέστορα, οὕτως Ἅγιε, Μεγαλομάρτυς Δημήτριε, Χριστὸν τὸν Θεὸν ἱκέτευε, δωρήσασθαι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.

Κοντάκιον Ἦχος β’. Αὐτόμελον.
Τοῖς τῶν ἰαμάτων σου ῥείθροις Δημήτριε, τὴν Ἐκκλησίαν Θεὸς ἐπορφύρωσεν, ὁ δούς σοι τὸ κράτος ἀήττητον, καὶ περιέπων τὴν πόλιν σου ἄτρωτον· αὐτῆς γὰρ ὑπάρχεις τὸ στήριγμα.

Κάθισμα
Βασιλεῖ τῶν αἰώνων εὐαρεστῶν, βασιλέως ἀνόμου πᾶσαν βουλήν, ἐξέκλινας Ἔνδοξε, καὶ γλυπτοῖς οὐκ ἐπέθυσας· διὰ τοῦτο θῦμα, σαυτὸν προσενήνοχας, τῷ τυθέντι Λόγῳ ἀθλήσας στερρότατα· ὅθεν καὶ τῇ λόγχῃ, τὴν πλευρὰν ἐξωρύχθης, τὰ πάθη ἰώμενος, τῶν πιστῶς προσιόντων σοι, Ἀθλοφόρε Δημήτριε, πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ, τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δωρήσασθαι, τοῖς ἑορτάζουσι πόθῳ, τὴν

ἁγίαν μνήμην σου.

Ἕτερον Κάθισμα Ἦχος πλ. δ’. Τὴν Σοφίαν καὶ Λογον.
Εὐσεβείας τοῖς τρόποις καταπλουτῶν, ἀσεβείας τὴν πλάνην καταβαλών, Μάρτυς κατεπάτησας, τῶν τυράννων τὰ θράση, καὶ τῷ θείῳ πόθῳ, τὸν νοῦν πυρπολούμενος, τῶν εἰδώλων τὴν πλάνην, εἰς χάος ἐβύθισας· ὅθεν ἐπαξίως, ἀμοιβὴν τῶν ἀγώνων, ἐδέξω τὰ θαύματα, καὶ πηγάζεις ἰάματα, Ἀθλοφόρε Δημήτριε, πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ, τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δωρήσασθαι, τοῖς ἑορτάζουσι πόθῳ, τὴν ἁγίαν μνήμην σου.

Μεγαλυνάριον
Φύλαττε τοὺς δούλους σου ἀθλητά, μάρτυς μυροβλύτα τοὺς ὑμνοῦντάς σε εὐσεβῶς, καὶ ῥῦσαι κινδύνων καὶ πάσης ἄλλης βλάβης, Δημήτριε τρισμάκαρ ταῖς ἱκεσίαις σου.

Ἕτερον Μεγαλυνάριον
Τὸν μέγαν ὁπλίτην καὶ ἀθλητήν, τὸν στεφανηφόρον, καὶ ἐν μάρτυσι θαυμαστόν, τὸν λόγχῃ τρωθέντα, πλευρὰν ὡς ὁ δεσπότης, Δημήτριον τὸν θεῖον ὕμνοις τιμήσωμεν.